

Omgevingswet

De belangrijkste veranderingen

EENVOUDIG BETER

De memorie van toelichting van de Omgevingswet staat uitvoerig stil bij het terugleggen van verantwoordelijkheid naar de samenleving en bij vertrouwen als uitgangspunt. De wet begint met een algemene zorgplicht. Iedereen (dus ook burgers en bedrijven) neemt bij activiteiten voldoende zorg in acht voor de leefomgeving. Bij vermoede nadelige effecten worden maatregelen genomen om dit te voorkomen, te beperken of ongedaan te maken. Vanuit deze voorwaarden kunnen activiteiten in beginsel plaatsvinden ('Ja, tenzij' in plaats van 'Nee, mits'). Dit uitgangspunt geldt ook voor de zorgplichten van bestuursorganen onderling. Deze plichten zijn daarom slechts bij uitzondering expliciet omschreven.

Bundeling en stroomlijning

Er gaan veel wetten op het gebied van omgevingsrecht op in de Omgevingswet. Bijvoorbeeld de Wet ruimtelijke ordening, de Wet milieubeheer en de Waterwet. De wet komt uiteindelijk in de plaats van 24 wetten. Delen van de Monumentenwet 1988 en de Woningwet worden er in opgenomen. Dat geldt ook voor bepalingen uit wetgeving voor energie, mijnbouw, luchtvaart en spoorwegen die een rol spelen bij besluiten over ontwikkeling van de fysieke leefomgeving. Uiteindelijk dekt één wet met één set van zes Uniforme kerninstrumenten het terrein van de fysieke leefomgeving. De Omgevingswet neemt de schotten tussen de wetten weg, ordent systematisch wat bij wet en wat bij AMvB geregeld is en biedt een eenduidig begrippenapparaat. Het nieuwe begrip omgevingswaarde

vervangt bijvoorbeeld de huidige termen streefwaarde, grenswaarde en voorkeurswaarde.

Visie en planfiguren

Het milieubeleidsplan, het strategisch deel van het waterplan, het verkeers- en vervoersplan, de structuurvisie en delen van het natuurebeleidsplan gaan op in de omgevingsvisie. Rijk en provincies stellen een integrale visie op voor hun grondgebied, waarin de diverse belangen in onderling verband worden afgewogen. Ook gemeenten kunnen dat doen.

Het waterdomein is een verhaal apart door de positie van het waterschap. In de waterprogramma's op nationaal, provinciaal en waterschapsniveau zit het uitvoeringsgerichte waterbeleid. Het gemeentelijk rioleringsprogramma (GRP) wordt vanaf 2020 facultatief. In het wetsvoorstel zijn diverse (milieu)plannen verwerkt die volgen uit EU-verplichtingen. Bijvoorbeeld het Actieplan geluid, de plannen die volgen uit de Richtlijn luchtkwaliteit en ten slotte het Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit (NSL) dat onder de Programmatische aanpak van de Omgevingswet komt te vallen.

Regels voor activiteiten

Het huidige bestemmingsplan wordt gebruikt voor beheer, globale bestemmingen, gedetailleerde bestemmingen of gefaseerde ontwikkeling. Deze mogelijkheden keren terug in het gemeentelijk omgevingsplan, zij het soms in een andere vorm. Het wetsvoorstel geeft de gemeenteraad een brede regelgevende bevoegdheid en een zelf in te vullen delegatiegrondslag. Daarmee kan de raad burgemeester en wethouders delen van het omgevingsplan laten uitwerken, aanpassen of preciseren. Het kader van de Wro wordt verlaten

om ruimte te bieden aan integratie met de belangen van milieu, natuur en water. Eenieder houdt de mogelijkheid om zienswijzen in te dienen tegen een ontwerpplan. De realisatietermijn en de algemene actualiseringsplicht keren niet terug in het omgevingsplan.

Realisatie van activiteiten

Er zijn voortaan twee instrumenten om toestemming te krijgen voor de realisatie van activiteiten. De omgevingsvergunning is een voortzetting en uitbouw van de omgevingsvergunning uit de Wabo. Deze vergunning wordt geïntegreerd met een aantal andere vergunningen in het domein van de leefomgeving en met de vergunningplichten uit het wetsvoorstel Wet natuurbescherming. De omgevingsvergunning is er op aanvraag van de (private) initiatiefnemer.

Het tweede instrument is het projectbesluit, waarmee Rijk en Provincie een besluit kunnen nemen dat alle benodigde toestemmingen kan bevatten om een project uit te voeren. In overleg met de initiatiefnemer kan ook voor gefaseerde besluitvorming worden gekozen. Het projectbesluit vervangt het tracébesluit, het inpassingsplan, het projectplan uit de Waterwet en de coördinatie-regeling. Allemaal instrumenten gericht op projecten met een publiek belang, zoals het oprichten van elektriciteitscentrales en windmolenparken of het aanpassen van snelwegen. Met het projectbesluit is er onder de Omgevingswet één procedure voor dit soort grote en complexe projecten. Rijk en provincie hebben doorzettingsmacht met het projectbesluit en kunnen in laatste instantie knopen doorhakken.

Milieueffectrapportage

De uitgebreide en de beperkte procedure voor de project-mer uit de Wet milieubeheer worden geïntegreerd tot één procedure. Als uit de project-mer beoordeling blijkt dat geen mer nodig is, wordt dat bij het ontwerpbesluit van het project gemotiveerd. Het verplichte advies van de Commissie-mer bij de project-mer is omgezet in een facultatief advies. Het advies over de reikwijdte en detailniveau van de op te stellen mer is niet meer verplicht bij een project-mer, tenzij de initiatiefnemer er om vraagt. Er is geen alternatievenonderzoek bij de project-mer meer nodig indien de plan-mer al voldoende alternatieven bevat. De mogelijkheid om bij provinciale verordening mer-plichtige activiteiten aan te wijzen, is geschrapt. Verlenging van de houdbaarheid en verruiming van herbruikbaarheid van onderzoeksgegevens (ten behoeve van de mer) verminderen de onderzoekslasten.

Exploitatieplan

De plicht om een exploitatieplan op te stellen kan doorschuiven naar het moment van een aanvraag voor een concrete bouwactiviteit en bij een exploitatietekort hoeft geen plan te worden opgesteld. Er komt meer ruimte voor bestuurlijke afweging met de mogelijkheid voor de gemeenteraad om gevallen vast te stellen waarin geen exploitatieplan nodig is.

Gedoogplichten

Met het oog op het algemeen belang kan van grondeigenaren worden gevraagd om bepaalde activiteiten op hun grond te gedogen. Dat is op dit moment in verschillende wetten op verschillende manieren geregeld. In de Omgevingswet komt dat samen en wordt het begrip 'werk van algemeen belang' uniform vastgelegd. De Belemmeringenwet privaatrecht wordt ingetrokken en sluit aan bij de Algemene wet bestuursrecht.

Adviesorganen en adviseurs

De Commissie van advies inzake de waterstaatswetgeving wordt niet meegenomen in de Omgevingswet omdat de commissie wordt opgeheven bij de wijziging van de Waterwet. De regelingen van de provinciale planologische commissie keren ook niet terug in de Omgevingswet. Provincies en gemeenten beslissen zelf of en hoe zij zich planologisch willen laten adviseren. Regelingen rond welstandscommissies of stadsbouwmeesters worden geschrapt. Ook hier wordt de keuze voor een dergelijke commissie of functie aan de gemeente zelf overgelaten. Het verplichte verkeer- en vervoerberaad vervalt op nationaal en regionaal niveau vanuit dezelfde decentralisatiegedachte.